

Yıl
9

VAKANÜVİST

tarih dergisi

Sayı
53

ZAFER
BAYRAMI

AĞUSTOS

Erzurum Türk Telekom Nurettin Topçu Sosyal

Bilimler Lisesi

Ağustos 2024

Yıl

9

Sayı

53

İmtiyaz Sahibi

Türk Telekom Nurettin
Topçu Sosyal Bilimler
Lisesi Okul Müdürü
Ayatullah ARAZ

Genel Yayın Öğretmeni

Taner ÖZDEMİR

Editör

Ömer KAVAKLI

İç Tasarım ve Mizanpaj

Ebru AYRANCI
Rüveyda POLAT
Bengüsu AYGÜL
Yusuf GÜNER

Kapak Tasarım

Yusuf Ziya ÇOLFAOĞLU
Esmâ Nur FİDE

İÇİNDEKİLER

Olimpiyatlar da Türkler.....	1
Sivas kongresi.....	3
Müzeler haftası.....	4
Osmanlı'da Kadınlar Saltanatı.....	5
Zafer Bayramı.....	6
Cumhuritein 100. Yılı.....	7
Naci Elmalı	8
On İkinin Tersindeyim.....	9
Ortadoğu ve İsrail'in Kuruluşu.....	10
Sivas Kongresi.....	11
Ebru Ayrancı.....	13

E D İ T Ö R D E N

Vakanüvist 53. sayısında!

Vakanüvist'in 53. sayısında Sivas Kongresi ve 30 Ağustos Zafer Bayramımız ana konularımız olacak.

30 Ağustos gününün Zafer Bayramı olmasına sebep olan 26 Ağustos 1922 günü gerçekleşen Başkomutanlık Meydan Muharebesi, Mustafa Kemal'in tam manada sorumluluğu üzerine almasıyla bizim için tam bir zaferle sonuçlandı. Bu muharebenin vuku bulduğu gün aynı zamanda Anadolu'yu Türk yurdu yaptığımız Malazgirt Meydan Muharebesinin de yıl dönümüydü. Böyle manidar bir tarihte kazandığımız anlamlı zaferimizin yıl dönümü bizim için çok şey ifade ediyor.

Sivas Kongresinde ise manda ve himayeciliğe karşı kesin ve sert bir karar alındı. Kurtuluşumuzun yol haritası daha sağlam temellere oturtuldu. Mücadelemiz ulusal düzeye evrildi ve milli egemenliğimizin millete ait olduğu kararlaştırıldı. Tüm bu hususlar bu kongrenin önemini bize anlatmaya fazlasıyla yetiyor.

Aynı zamanda değinmek istediğim bir konu daha var. Ülkemizde süren yangınlarımız için üzüntümü belirtmekle failerin yakalanmasını temenni ediyorum.

Tüm okuyucularımıza keyifli okumalar diliyorum.

Ömer KAVAKLI

KAVAKLI®

YAPI MALZEMELERİ

**DERGİMİZE YAZI GÖNDEREN TÜM ARKADAŞLARIMIZ KENDİ
YAZILARINDAN SORUMLUDUR!!!**

OLİMPİYATLARDA TÜRKLER

Modern Olimpiyat Oyunları'nı Pierre de Coubertin kurmuştur. Fransa'daki 1800'lü yılların sonrasında sosyal ve siyasal anlamda yaşanan çöküntü dolayısıyla ülkesinin kurtuluşunu, Fransız gencinin karakterli, bedenen güçlü olabilmesi için bu eğitim sistemini uygun görmüştür. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatında Fransızların ünlü günlük spor gazetesi L'Auto'da yayınlanan makalede, Atatürk'ün spora verdiği önem şöyle anlatılıyordu: "Dünyada ilk kez beden eğitimi zorunlu kılan devlet adamı o oldu. Yalnızca kağıt üzerinde, nutuklarda değil, uygulayarak yerine getirdi. Stadyumlar ve çeşitli spor merkezleri kurdu. Halk evlerinin spor kollarını şahsen denetledi. Ulusun geleceğine yön verdiği günden itibaren Türkiye'de spor gittikçe artan bir önem ve değer kazandı." İfadesiyle bizim de örnek almamız gereken konular arasında yer almıştır.

Türkiye Cumhuriyeti, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nce tarihinde ilk kez Paris 1924 Olimpiyat Oyunları'na resmen davet edilmiştir. 8 Ağustos 1923 tarihli hükümet programında şu cümleler yer alıyordu: "Milli Eğitimin görevlerinden birincisi, çocukların eğitimi ve öğretimi; ikincisi, halkın eğitimi ve öğretimi; üçüncüsü, milli yıldızların yetiştirilmesi için gerekli araç-gereçlerin belirlenmesi ve sağlanmasıdır." cümleleriyle "Olimpiyatlarda Türkler" kariyeri başlamış oldu.

Berlin'de düzenlenen 11. Yaz Olimpiyat Oyunları, madalya kazandığımız ve kadın sporcularımızın katıldığı ilk oyunlar oldu. Futbol, basketbol, güreş, binicilik, bisiklet, eskrim ve yelken dallarında 60 sporcu ile katıldığımız Berlin 1936'da Türkiye ilk Olimpiyat madalyasını serbest güreşte Ahmet Kireççi ile kazanmıştır.

Montreal 1976 Yaz Olimpiyat Oyunları'nda atıcılık, atletizm, bisiklet, boks, güreş, halter, judo ve trampolen atlama dallarında ter döken sporcularımız madalya almayı başaramadılar. 36 yıl sonra atıcılık, atletizm, boks, güreş, halter, judo, okçuluk, yelken ve yüzme dallarında ikisi kadın 48 sporcumuz Los Angeles'tan üç bronz madalya çıkarabildi.

Japonya'nın başkenti Tokyo'da 23 Temmuz - 8 Ağustos tarihlerinde düzenlenen 32. Yaz Olimpiyat Oyunları, Olimpiyat tarihimizde 13 madalyayla rekor kırılmıştır. Türkiye Oyunları toplam madalya sayısı sıralamasında 20. , altın madalya sıralamasını da 35. olarak bitirmiştir. Mete Gazoz, Busenaz Sürmeneli, Busenaz Çakıroğlu, Taha Akgül, Eray Şamdan, Hatice Kübra İlgün gibi çok fazla başarılı oyuncumuz bu olimpiyatlarda başarı sağlamıştır.

Son olarak Paris 2024 Yaz Olimpiyat Oyunları ise 26 Temmuz 2024 de başlamış 11 Ağustos 2024'de bitmiştir. Her Olimpiyat Oyunları gibi bunda da çok güzel başarılar elde ettik. Türk sporcular 5 bronz ve 3 gümüş olmak üzere 8 madalya kazandı. Atıcılık 10 metre havalı tabanca karma kategorisinde mücadele veren ve gümüş madalya alan Şevval İlayda Tarhan ve Yusuf Dikeç takım olarak Türkiye'nin Olimpiyat tarihinde atıcılık alanındaki madalyasını kazandı. Türkiye 2024 Paris Olimpiyat Oyunlarına şu kategorilerde katıldı: Atıcılık, Atletizm, Badminton, Bisiklet, Boks, Cimnastik, Eskrim, Güreş, Halter, Judo, Kürek, Masa Tenisi, Modern Pentatlon, Okçuluk, Taekwondo, Voleybol, Yelken, Yüzme. 1936 yılında ilk madalyasını kazanan Türkiye, 2024 Olimpiyatlarına kadarki süreçte 41 altın, 28 gümüş, 39 bronz olmak üzere toplam 108 madalya kazandı.

Rüveyda POLAT

SİVAS KONGRESİ

Sivas Kongresi (4-11 Eylül 1919), Türk Kurtuluş Savaşı'nın en önemli dönüm noktalarından biri olarak kabul edilir. 4 Eylül 1919 tarihinde Sivas'ta, Mustafa Kemal Atatürk'ün öncülüğünde başlayan bu kongre, Türk milletinin bağımsızlık mücadelesi açısından kritik bir rol oynamıştır. Kongrenin Toplanma Nedenleri: Sivas Kongresi, Osmanlı İmparatorluğu'nun I. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkmasının ardından, Anadolu'daki işgallere ve bölgesel ayaklanmalara karşı bir yanıt olarak toplandı. Yunan ve Ermeni işgalleri, Osmanlı'nın parçalanma tehlikesi ve Mondros Ateşkes Anlaşması'nın getirdiği sınırlamalar, milli bir direniş hareketini gerekli kılmıştı. Bu bağlamda, kongrenin amacı, işgalci güçlere karşı ulusal bir direniş oluşturmak ve Türk milletinin egemenliğini korumaktı. Kongreye Katılanlar: Kongreye, Anadolu ve Rumeli'nin çeşitli bölgelerinden seçilmiş delegeler katıldı. Bu delegeler, yerel direniş hareketlerinin liderleri ve milliyetçi görüşlere sahip kişilerdir. Kongrede, Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde güçlü bir milli mücadele stratejisi oluşturulmuş ve egemenlik anlayışının temelleri atılmıştır. Alınan Kararlar: Sivas Kongresi, bir dizi önemli karar aldı: Ulusal Egemenlik: Osmanlı hükümetinin, işgalci güçlerle iş birliği yaptığı ve milli egemenlik ilkesine aykırı hareket ettiği vurgulandı. Egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu belirtildi. Milli Mücadele'nin Yürütülmesi: Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kurulması ve tüm yetkilerin buraya verilmesi kararlaştırıldı. Bu, milli mücadelenin merkezi bir organ tarafından yürütülmesini sağlamayı hedefliyordu. Temsil Heyeti'nin Güçlendirilmesi: Temsil Heyeti'nin yetkileri genişletildi ve milli mücadelenin organizasyonunda etkin bir rol oynaması sağlandı. Kuvayi Milliye'nin Desteklenmesi: Kuvayi Milliye, yani yerel direniş güçlerinin desteklenmesi gerektiği ifade edildi. Kongrenin Önemi Sivas Kongresi, Kurtuluş Savaşı'nın organizasyonunda kritik bir aşama oldu. Kongre, yalnızca Anadolu'daki direnişi koordine etmekle kalmayıp, aynı zamanda Türk milletinin bağımsızlık mücadelesinin ulusal bir karakter kazanmasını sağladı. Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasını ve milli egemenliğin sağlanmasını mümkün kıldı. Kongre, Türk milletinin ulusal birliğini ve beraberliğini pekiştirdi ve gelecekteki Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkelerinin belirlenmesinde büyük rol oynadı. Kongre, aynı zamanda, yabancı işgallere karşı ortak bir direnişin ve milli bilincin nasıl oluşturulabileceğine dair önemli bir örnek teşkil etti.

Kübra Dilanur YAĞMUR

MÜZELER HAFTASI

Müzeler, bu dünya mirasını aydınlatan, koruyup geleceğe aktaran kurumlar olarak kültürel yaşamda büyük önem taşıyor. Günlük hayata fazla dahil edilemeyen müzelere dikkat çekmek, ilgiyi artırmak ve sosyal hayatın içine taşımak amacıyla her yıl Müzeler Haftası etkinliği düzenleniyor. Müzeler Haftası her yıl Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM) tarafından "Uluslararası Müzeler Günü" olarak kabul edilen mayıs ayının 18'inci gününden başlayarak bir hafta kutlanıyor. Medeniyetlerin Beşiği" olarak tanımlanan Anadolu, binlerce yıllık tarihi ile ev sahipliği yaptığı muhteşem kültürel mirasa sahip onlarca paha biçilemez müze barındırıyor. 18-24 Mayıs tarihleri arasında kutlanan Müzeler Haftası bu yıl da dopdolu geçecek. Müzeler Haftası kutlamaları vesilesiyle gece 23:00'e kadar açık olacak ve normal kapanış saati sonrasında da ücretsiz gezilebilecek 39 müze belirlendi.

Feyzanur TEKERLİ

OSMANLI'DA KADINLAR SALTANATI

Monarşi ile yönetilen Osmanlı Devleti'nde siyasi kararları padişah ve hükümet verirdi. Bu yönetimde saltanat naibeliği durumu hariç kadınların söz hakkı yoktu. Ancak 1. Süleyman tahttayken başlayan ve hanedan kadınlarının devlet işlerine karıştıkları bir dönem vardır ki bu döneme Kadınlar Saltanatı denir. 1533-1656 yılları arasında hanedan kadınları devlet siyasetiyle yakından ilgilenmiş ve devletle ilgili alınan kararlarda etkili olmaya başlamışlardır. Bunun başlama sebebi ise şehzade annelerinin oğullarını koruma içgüdüsüdür. Fatih Sultan Mehmet zamanında yayınlanan Fatih Kanunnamesi'ne göre tahta çıkan şehzade devlet yönetiminde iki başlılığı ve isyanları önlemek adına kardeşlerini yani diğer şehzadeleri boğdurmak suretiyle öldürtebilirdi. Bu kanunname ile kardeş katli yasal bir zemine oturtulmuş ve şehzade anneleri arasında zaten var olan rekabeti daha da ciddi hale getirmiştir. Anneler, şehzadelerini korumak ve onları ilerde tahta geçirmek için çeşitli harem entrikalarının yanı sıra devlet siyasetiyle de alakadar olmuşlardır. Zira şehzadeler artık yalnızca iktidar mücadelesi değil can mücadelesi de vermiştir. Kadınlar Saltanatı'nın başlamasında ki bir diğer neden ise devletin özellikle Duraklama Dönemi'nde görülen küçük yaşta tahta çıkan şehzadeler veya akli dengesi yerinde olmayan padişahlardır. Böyle durumlarda padişah anneleri veya eşleri padişahın verdiği kararlar üzerinde etkili olmuş hatta bazı valide sultanlar oğulları küçük yaşta olduğu için saltanat naibeliği yapmış ve devleti bizzat idare etmişlerdir. Bunların haricinde Nurbanu Sultan (2. Selim'in eşi ve 3. Murad'ın annesi) örneğinde görüldüğü gibi sultanlar yalnızca taht ve can mücadelesi için değil, hareme getirilmeden önce yaşadıkları anavatanlarının siyasi çıkarlarını korumak için de birtakım siyasi hamleler yapmışlardır.

Bazı tarihçiler ve dönem halkına göre Kadınlar Saltanatı Osmanlı'nın aleyhine işlemiş ve devletin dış siyasetine zarar vermiştir. Dönemin Divanı Hümayun üyelerinden şeyhülislam Sunullah Efendi'nin de bu durumdan şikayetçi olduğu tarih kitaplarında yazmaktadır, tabii bu gibi örnekler çoğaltılabilir. Bu düşünce dönem halkı arasında yayılmış ve yine dönemin tarihçileri bu konu hakkında olumsuz görüş belirtmişlerdir. 1. Süleyman'dan sonra devletin Duraklama Dönemi'ne girmesinin sebebinde kadınların yönetime karışması olduğu düşünülmüştür. Kadınlar Saltanatı, 1656'da Hatice Turhan Sultan'ın (Sultan İbrahim'in eşi ve 5. Mehmed'in annesi) yetkilerinin büyük bölümünü paşalara devretmesi ve iktidar gücünün Harem'den çıkıp Babıali'ye yani Osmanlı Hükümeti'ne geçmesi ile son bulmuştur. Devletin çöküşünün Kadınlar Saltanatı'nın sona ermesi ile yavaşlaması beklenirken aksine daha da hızlanmıştır. Günümüz Osmanlı tarihçilerinin birçoğu Osmanlı'nın asıl çöküşünün daha sonra yaşanan 2. Viyana Kuşatma'sına bağlamaktadır. Bu da devletin gerilemesinde Kadınlar Saltanatı'nın doğrudan sebep olamayacağını gösterir niteliktedir.

Zehra Begüm NEHİR

ZAFER BAYRAMI

30 Ağustos Zafer Bayramı, Türk milletinin bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin en gurur verici anlarından biridir. Her yıl 30 Ağustos'ta, Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atıldığı bu özel gün, sadece askeri bir zaferin değil, aynı zamanda bir ulusun yeniden doğuşunun simgesidir. 1919 yılında, Türk milletinin kurtuluş mücadelesinin başlamasıyla birlikte, işgalci güçlere karşı verilen amansız mücadele, ulusal bir direnişin ve özverinin örneği olmuştur. 30 Ağustos 1922'de, Büyük Taarruz'un başarıyla sonuçlanması, Türk milletinin birlik ve beraberlik içinde gerçekleştirdiği büyük bir zaferdir. Bu zafer, sadece askeri bir başarı değil, aynı zamanda bir ulusun geleceğe olan inancının ve kararlılığının da ifadesidir. Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğinde, Türk ordusunun kahramanca mücadelesi ve halkın sarsılmaz desteği, düşman güçlerini geriletmiş ve ülkenin dört bir yanında umut ışığı yakmıştır. 30 Ağustos, milletimizin tüm zorluklara göğüs gererek, kendi kaderini tayin etme hakkını elde ettiği bir gün olarak hafızalara kazınmıştır. Bu zafer, sadece savaşın galibiyeti değil, aynı zamanda ulusal egemenliğin, özgürlüğün ve bağımsızlığın müjdesidir. Bugün 30 Ağustos Zafer Bayramı'nda, geçmişin kahramanlarına olan minnetimizi bir kez daha hatırlıyor; şehitlerimizi rahmet ve şükranla anıyor, gazilerimize ise sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz. Bu özel günde, ulusal birliğimizi ve beraberliğimizi pekiştirmeye devam ediyoruz. Her daim hatırlatılacak olan bu zafer, Türk milletinin azmi, cesareti ve kararlılığıyla yazılmıştır. Zafer Bayramı, sadece bir tarihsel anı değil, aynı zamanda bir milletin tarihine ve kültürüne olan bağlılığının bir göstergesidir. Bugün, geçmişin izlerini onurlandırırken, geleceğe olan umutlarımızı ve hedeflerimizi de taze tutarak, ülkemizin ilerlemesi için el birliğiyle çalışmaya devam edeceğiz. 30 Ağustos, milletimizin özgürlük ve bağımsızlık yürüyüşünde her daim bir yol gösterici olarak kalacaktır. Bu anlamlı günde, tüm halkımızın Zafer Bayramı'nı coşku ve gurur içinde kutluyor, Türkiye Cumhuriyeti'nin her daim yükselmesi ve ilerlemesi için en içten dileklerimizizi iletiyoruz. Zafer Bayramı'mız kutlu olsun!

Bengüsu AYGÜL

CUMHURİYETİN 100. YILI

Öncelikle metnime Mustafa Kemal Atatürk'ün yani bu cennet vatanın kurucusu olan atamın cümleleriyle başlamak isterim: "Cumhuriyet; fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür, nesiller ister." Bu fikirden yola çıkarak biz de bugünlere hür irademizle ve fikirlerimizle geldik ve bu fikirlerle ileriye doğru atamızın öncülüğünde Türk Cumhuriyeti olarak ilerleyeceğiz.

Türk milletinin tarih yolculuğundaki varoluş mücadelesi cumhuriyetin ilanı ile taçlanmıştır. Bağımsızlık düşüncesi ile inşa edilen Türkiye Cumhuriyeti, istiklal mücadelemizi zafere ulaştıran birlik ve beraberlik ruhunun büyük eseridir. Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere kahraman silah arkadaşlarını, aziz şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmet ve şükranla anıyoruz. 100. yıl yolunda 29 Ekim Cumhuriyet Bayramımız kutlu olsun.

The logo features the number '100' in a bold, white, sans-serif font. The second zero is stylized to incorporate the crescent moon and star of the Turkish flag. The background is a dark red, textured surface resembling a curtain.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÜZÜNCÜ YILI

CUMHURİYETİMİZİN 100. YILI KUTLU OLSUN!

YAŞASIN CUMHURİYET

Feyzanur TEKERLİ

NACİ ELMALI

Şehri mübarek Erzurum tarih boyunca kıymeti ehemmiyeti yüksek olan bir şehir olmuştur. Bir şehri kıymetlendiren ise o şehre aidiyet duygusuyla bağlı olan insanlardır. Edebiyatımızın aykırı ismi İsmet Özel'in, Kalın Türkler adlı kitabında çok önemsedığı bir söz geçer. İsmet Özel orada der ki: "Türkiye'de iki tip insan vardır; o iki tip insandan birincisi bir vatanım olsun diyenlerdir. İkinci grupta yer alanlar ise bu vatan benim olsun diyenlerdir. Bende İsmet Özel'in bu sözünü Erzurum için kullanmaya çalıştım. Erzurum'da da şahsımca iki tip insan vardır. Birinci grupta yer alanlar Erzurum şehri benim olsun diyenlerdir. İkinci grupta yer alanlar ise Erzurum diye bir şehrim olsun diyenlerdir. İşte ikinci gruba dâhil olanlar bu şehre en fazla değer katanlardır. O değer katan değerlilerimizden birisi de Naci Elmalı abimizdir. Evet, işin özetinde anlatmaya çalışacağımız Naci Elmalı abimiz bir şehrim diyen grupta yer alan nadide isimlerden biridir. Naci Elmalı abimizle ne zaman tanıştık, nerede kader bizi birbirimize tanıttı, ilk görüşmemizde neler konuştuk veyahut neden orada onunla karşılaştık, ben ne dedim, o ne cevap verdi, inanın şu an bunun hiçbir anlamı yoktur. Zira Naci Elmalıyı tanımış olmak benim için en önemli husustur. Şehre olan sevdası, olaylara bakış acısı, duyduğu bir bilginin doğruluğunun peşine düşmesi bana hadis âlimlerinin peygamber efendimizin sözlerine gösterdikleri hassasiyeti hatırlatıyor. Zira muhaddisler gibi Naci Elmalı abimizde şehre ait bir bilgiyi teyit edebilme adına günlerce uykusuz kalır, kaynak taraması yapar, aranacak kişiler varsa arar, belge getirilecekse onu getirir. Yani Erzurum'a dair bir bilgi duyulmuş ve üzerinde ihtilaflar varsa o bilgi artık Naci Elmalı abimize emanettir ve doğruluğu kesinleşinceye kadar o bilginin Naci Elmalı'nın elinden kurtulma şansı da yoktur. Bilgiyi getiren unutmuş olsa bile o unutmaz. Erinmez, gücenmez, gocunmaz, yılmaz, yorulmaz o bilgiyi teyit eder ve sonunda elde ettiği bilgiyi anlatmak adına size döner. Bir gün Pusla Gazetesinde ki köşemde yer alan yazımda yaralı kuş adıyla bir yazı yayımlamıştım. Yazı yayımlandıktan sonra Naci Elmalı abim beni aradı. Öncelikle beni tebrik etti. Kalemimin daha önceki yıllara nazaran biraz daha güçlendiği ve yazdığım yazıyı beğendiği dile getirdi. Yalnız konuşmasının devamında mutlaka anlatacağı bir şeyin bana katkı olarak geleceğini bildiğim için Naci abimin son cümlelerini bekliyordum. Yaralı kuş yazıma benzer daha önce kaleme alınan bir yazıdan söz etmeye başladı. Yazarı ve eseri okuyup okumadığımı sordu. Ben daha önce böyle bir yazı okumadığımı söyledim. Gerçekten de o yazıdan haberim yoktu. Naci abi bana yazıyla alakalı her şeyi a'dan z'ye kadar anlattı. Can kulağıyla dinledim. Merak etmiştim. Yazıyı bulabilir miyim diye sorduğumda ise kendisinde olmadığını ama bulabileceğini söyledi. Telefonu kapattık. Bir süre sonra ben aramızda geçen konuşmayı unuttuğum. Bir gün telefonuma sosyal medya ağlarından birinden fotoğraflar ardı ardına gelmeye başladı. Bilinmedik bir numaradan geldiği için gelen mesajları merak ettim. Hemen yazıyı açtım ve fotoğrafları incelemeye başladım. Gelen fotoğraflar bir kitaptan çekilmiş yazılardı. Gelen fotoğraflarda ki yazıları okumaya başladım. Yazı kargalarla alakalıydı. İyide bunu bana kim attı ve niye attı? Sorunun cevabını aslında siz benden daha önce tahmin ettiniz biliyorum! Evet, Naci Elmalı abim o gün konuştuğumuz yazıyı bulmuş ve eserin sahibinden bana atmasını rica etmişti.

Sağ olsun o beyefendi de bana ulaştırmıştı. İşte Naci Elmalı farkı buydu? Yazının peşine düşmüş ve günler sonra bulmuş, ardından ise bana ulaştırmıştı. Ne diyeyim Naci Elmalı abim ömrün uzun olsun. Naci Elmalı bu şehrin yaşayan insan hazinesidir. Hani nasıl ki UNESCO yaşayan insan hazinelerini seçiyorsa bizde Erzurum olarak Naci Elmalı'yı yaşayan insan hazinemiz olarak seçmeliyiz. Naci Elmalı bir tane kaybedersek onun yerine koyacak ikinci bir Naci Elmalı yok. O şehrine sevdalanmış, yürekten bağlanmış, dili de, kalbide, aklıda, fikrîde, zikri de Erzurum diye atan ve düşünen bir deli yürektir. Naci Elmalı şehrin hafızasını canlı tutan şahsımca İsmail Saip Sencer'dir. Hani derler ya İsmail Bey vefat ettiğinde Beyazıt Kütüphanesi ikiydi şimdi teke düştü demişler ya, Naci Elmalı abimizde Allah uzun versin ama bir gün hayata veda ettiğinde aynı şeyi onun içinde söylersek yanlış bir şey söylemiş olmayız. Zira şehirde onca kütüphane ve onca kitap var olsa da o bu şehrin en canlı kütüphanesinden biridir.

Naci Elmalı abim, Nazlı ve Aslı Erzurum Tarihini Öğreniyor çocuk kitabı serimizin hazırlanmasında bizlere destek olmuş, değerli yönlendirmeleriyle bizleri cesaretlendirmiştir. Birkaç kez kitabımızı incelemiş, küçük yazarlarımızı bir dede şefkatiyle motive etmiştir. Çaykara'da ki evinde bizleri misafir etmiş, hanesinin kapılarını açmıştır. Her bir satırımızı inceleyip sık dokumuş ortaya güzel bir eserin çıkmasına vesile olmuştur. Bu onun ne ilk ne de son eseri olmuştur. Şehir tarihine dair tüm eserlerin mutlaka uğrak yeri onun yanı olmuştur. Naci Elmalı anlatmak o kadar zordur ki ben sadece kendimce ortaya bir şeyler koymaya çalıştım. Abi her şey için teşekkür ederim. İyi ki varsın ve iyi ki seni tanımışım. Benden bu kadar, seni zaten tarih not etti. Bize sadece buraya birkaç satır dökmek kaldı, onu da başarabildiysek ne mutlu bize.

ON İKİNİN TERSİNDEYİM

**On ikinin tersindeyim
Dökülüyor zaman alınma
İnce bir halı boyunca
Dokunuyor nasırlı ellerim**

**Sayfa arası açan güllerim
İçi satılık içsiz satırlara
Paltosuz ve ipsiz hayata
Kucak açan fırça izli saçlarım**

Feyzanur TEKERLİ

ORTADOĞU VE İSRAİLİN KURULUŞU

Ortadoğu dünyanın en hareketli ve petrol bakımından zengin coğrafi bölgesidir. Bölgenin önemi XX. yüzyılın başında petrolün bulunması ile artmış ve günümüze kadar bu durum devam etmiştir. Uzun yıllar Osmanlı Devletinin sınırları içerisinde olan bölge İngiltere ve Fransa'nın oyunları ve bölge yöneticilerinin ihaneti yüzünden I. Dünya Savaşından sonra elimizden çıkmıştır. Rejim değişikliğinin yaşandığı Rusya'nın açıkladığı gizli antlaşmalarda bile önde gelen paylaşılan toprakların Ortadoğu olduğu görülmüştür. Peki, İngiltere ve Fransa'nın Ortadoğu'daki etkinliklerinin azalmasının temel sebepleri nelerdir? Amerika'nın manda rejimlerine karşı çıkması, 1929 dünya ekonomik bunalımı ve SSCB ve Nazilerden gelen tehditler Ortadoğu da değişimlerin sonucunda monarşi yönetimler kurulmuş ve bazı devletlerde sınırlı da olsa halk yönetime ortak olmaya başlamıştır. Ortadoğu bağımsızlıklarını kazanan ülkeler doğu ve batı bloklarının dışında kalarak tarafsız bir politika izlemeye çalışmışlar da bunda başarılı olamamışlardır. 2010 ve 2011 yılları ise Ortadoğu ve Kuzey Afrika da değişimin en etkili bir şekilde başladığı yıllar olmuştur. Ortadoğu da yaşanan sorunların temelinde Avrupalı devletlerin yararlandığı faktörler nelerdir? Bu sorunun cevabı etnik ve dini faktörler

Ortadoğu da huzur ve sükûnetin sağlandığı tek devir olarak bütün otoritelerin kabul ettiği devlet Osmanlı Devletidir. Osmanlı Devleti din, ırk, mezhep ayrımı gözetmeksizin bölgede asırlarca hâkimiyeti sürdürmüş ve insanları mutlu etmiştir. Bunu bir İsraili yönetici şöyle tarif eder: "Osmanlı bölgede bir pırpırlı subayı ile huzuru sağlarken biz bugün bütün imkânlarımızı kullanıyoruz huzuru sağlayamıyoruz." Aslında sözün bittiği yer burasıdır. Herkesin insan olduğu görmek ve farklı inançlara, etnik kökenlilere saygı duymaktır. Filistin bölgesinde başlayan İngiliz sömürü düzenin ilerde olacakların kötü habercisi gibiydi. Durumu ilk fark edenlerden biri cennetmekân II. Abdülhamit Han olmuştur. İngilizlerin bölgede bir Yahudi devleti kurma düşüncesi olduğu gören II. Abdülhamit Han bu girişimleri de engellemeye çalışmıştır. Yahudilerin fikir babası olan Theodor Herzl bütün borçların ödenmesi karşılığında Filistin'den toprak talep etmesine Sultanımızın cevabı: "Toprak milletimindir, benim değil. Toprak kanla alınır. Cesedimizi çiğner, kanımızı döker ancak o zaman o topraklara sahip olursunuz." olmuştur. Ne yazık ki sultanımızın Filistin için ortaya koyduğu hassasiyeti ondan sonra gelenler anlayamamış ve o toprakları Yahudilere satarak İsrailin devletinin kurulmasına zemin hazırlamışlardır. İsrail devletinin kurulmasında hangi devletlerin etkisi olmuştur? Filistin topraklarında bir Yahudi devletinin kurulması için ilk teşebbüs 1897 yılında İsviçre'de toplanan bir kongredir. Bu kongre de Yahudilerin Filistin de yurt edinmeleri kararı alınmıştır.

Amerika'nın Filistin de bir Yahudi devleti kurulmasına sıcak bakması üzerine İngiltere devreye girmiş ve Yahudi devletinin kurulmasını kabul ettiğini resmen açıklamıştır. İngiltere'nin Yahudi Devletinin kurulması için yaptığı çalışma hangisidir? İngiltere, 2 Kasım 1917 yılında Balfour Deklarasyonunu yayınlarak Yahudi Devletini kurulmasının önünü açmıştır. Balfour Deklarasyonundan sonra Filistin'e Yahudi göçü artmış ve Yahudi sayısı günden güne artmıştır. İsrail Devlete giden yolda Almanya ve İtalya, Arapları desteklerken, Yahudilerin arkasında İngiltere yer almıştır. Filistin'de bir Yahudi devletinin kurulması çalışmaları II. Dünya Savaşından sonra daha da hızlanmış ve İngiltere konuyu Birleşmiş Milletlere taşımıştır. BM, Filistin'in ikiye ayrılmasına ve Kudüs'ün ise tarafsız bir statü verilmesine karar vermiştir. BM'lerin aldığı bu karar Araplarda şaşkınlığa neden olmuş ve ABD ve BM aleyhine gösteriler düzenlenmiştir. İngiltere ise bu durum karşısında Filistin'deki manda yönetimini kaldırırken 1948 yılında ise İsrail Devleti resmen kurulmuştur. Amerika Birleşik Devletlerinin Ortadoğu da artan SSCB etkinliğine karşı aldığı tedbir nelerdir? Eisenhower Doktrini, İngiltere ve Fransa'nın Ortadoğu da etkinliklerinin azalması, Rusya'nın bölge de ağırlığının artması üzerine devreye ABD girmeye çalışmıştır. Özellikle bölgenin önemli yeraltı zenginliklerine sahip olması Amerika'yı hayli düşündürmüştür. Bölge halkının İsrail Devletinin kurulmasına olan tepkisi de Amerika'nın devreye girmesinde sebeptir. Ortadoğu da Amerika ortaya attığı Eisenhower doktrinin temel özellikleri nelerdir? 5 Ocak 1957 yılında yayınlanan doktrin Ortadoğu ülkelerini SSCB'ye karşı koruma temel sebep sayan bir girişimdir. Bölge ülkelerine saldırı olursa Amerikan silahlı kuvvetlerinin kullanılmasını ve bölge ülkelerine askeri ve ekonomik yardım yapmayı esas alır. Eisenhower Doktrini karşı çıkan ve taraf olan ülkeler hangileridir? Mısır, Suriye, Ürdün, Suudi Arabistan'dır.. Onaylayanlar ise Lübnan, Afganistan, Irak, Pakistan, Libya, Tunus, Fas, Türkiye ve İsrail'dir. Suudi Arabistan sonra fikir değiştirmiştir.

SİVAS KONGRESİ

Cumhuriyet, bizim üç bin yıllık çabamızın sonucudur. Diğer cumhuriyet merkezli yönetimlerin aksine birkaç yıllık basit bir çabadan ibaret değildir. Cumhuriyet yolunda attığımız en önemli adımlardan biri olan Kurtuluş Savaşı ise bu mücadelenin son safhası olmuştur.

Tabii, en sancılı olan kısım da Kurtuluş Savaşı olmuştur. Çünkü cumhuriyet merkezli bir yönetim belirlemek yani o dönemde öne çıkan halk merkezli yönetimi kurmak demek birçok şeyden vazgeçmek anlamına geliyordu ve biz de çok uluslu yapımızın beraberinde getirdiği olumsuzluktan en üst düzeyde etkilendik. Bir hilal uğruna nice nice güneşler batırmak zorunda kaldık. Yeryüzünde yaşama hakkımızı belgeleyen İstiklal Savaşı'mız, yalnızca cephede sürdürülmedi. Asıl savaş, cephenin ardında yaşanan siyasi bir savaştı. Mustafa Kemal Paşa önderliğinde sürdürülen siyasi savaşın en önemli noktaları ise hiç şüphesiz ülkenin çeşitli yerlerinde yapılan kongrelerdi. Bu kongreler sayesinde halkın bütünlüğü sağlandı ve Ulusal Mücadele güç kazandı. Erzurum Kongresi sırasında alınan kararların iyice genişletildiği bu kongre, Kurtuluş Savaşı öncesi yapılan son kongre olması yönü ile de büyük önem taşımaktadır. Sivas Kongresi ile birlikte Ya İstiklal Ya Ölüm pusulası ile çıktığımız bu yolda sonuna kadar düşmana direnecek, millî bağımsızlığımızı asla terk etmeyecektir. Memleketimizin bir karış toprağını canımızdan, malımızdan kıymetli bilecek ve her şeyimizi bu yolda sonuna kadar feda edeceğiz.

Nitekim öyle de oldu. Can verdik, nam aldık. Şahin Bey olduk, Nene Hatun olduk, Kara Fatma olduk... Bir olduk ve birliğin verdiği güç ile düşmanın üzerinde kara bulut olduk. Var olduğumuz ilk günden bugüne kadar asla unutmadığımız Ya İstiklal Ya Ölüm parolası ile yaşama hakkımızı bir daha belgeledik. Allah bir daha yaşatmasın!

Ömer İhsan GÜNAY

EBRU AYRANCI

Nurettin Topçu sosyal bilimler lisesi/ maarif mektebi belki de bir çok öğrencinin istediği ama gelemediği çok yönlü bir okul. Eğitimi ,etkinliği ,sportif aktiviteleri olsun bir çok konuda ilgili ve ileri düzey olan okul. Her sabah öğrencilerin toplum önünde konuşma korkusunu almak için yapılan sabah konuşmaları ,tarih konferansları ve bir sürü etkinlik ile süslenen ikinci ev.

Yalan söylemeyeceğim benim hedefim fen lisesiydi okulumuza gelince en başta üzülmüştüm meğer burası daha güzelmış. Her açıdan kötü yada iyi anılar biriktirdiğim ve beni sosyal bir insana dönüştüren canım okulum...

Bir sürü arkadaşlık edindim ,bir sürü anı biriktirdim. Her ne kadar kalıcı olur desekde eninde sonunda tozlu bir rafa kaldırılan lise anıları... belkide bazı şeyleri zamanında bırakmak onları hatırlanabilir kılıyordur. Bende anılarımı tozlu raflara kaldırmak için bırakıyorum.

Okulda görüşüp de veda edemediğim bir çok arkadaşşıma veda etmek ve üyesi olduğum vakanüvist dergisine teşekkür etmek istiyorum

Benim için çok güzel bir maceraydı vakanüviste üye olmak. Şahsen sınav haftası veya tatil bile olsa bazı sorumluluklarımızın yerine getirilmesi gerektiğini ve elimizden bir çok iş gelebileceğini sözleri olmayan bir öğüt gibi anlatıyor. Bir konu hakkında yazı yazma yeteneğinizi artırırken eğer o konu yada kişi hakkında bir şey bilmiyorsanız bilgi edinmenizi sağlıyor.

Ben Taner hocamın ve diğer arkadaşlarımla beni dergiye almasından çok memnunum. Bana bir çok katkısı olduğunu düşünüyorum umarım benimde bir katkı olmuştur. Okulumuza gelen tüm öğrenci arkadaşlarıma eminim herkes etkinliklere katılmaları gerektiğini söylüyordur. Bu etkinliklerin önemini ilerleyen zamanlarda anlayacaksınız. Bence ilk olarak dergiye katılmayı düşünebilirsiniz. Tabiki sadece dergimiz yok okulda bir çok etkinliğimiz var genede ben lise zamanınızı dolu dolu geçirmenizi öneririm üniversite de bile etkinliklere katılmanız gerekebilir bu yüzden sizin için iyi bir antrenman görevi görebilir

Bence okulun size sunduğu her şeyden faydalanın ne faydası olacak demeyin siz fark etmesenizde inan çok işinize yarıyorlar. Kısaca başta vakanüvist olmak üzere tüm öğretmenlerim ve arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunup veda ediyorum...

KAVAKLI®

YAPI MALZEMELERİ

Yıl
9

VAKANÜVİST

tarih dergisi

Sayı
53

4 EYLÜL 1919

SİVAS KONGRESİ

